

CZARNA ZIEMIA

Rozpropagujmy

Światowy Dzień Gleby!

Piotr Pacanowski, UR Kraków

Środowisko przyjaciół i pasjonatów gleby będzie obchodzić Światowy dzień gleby już po raz 15 (od roku 2002), natomiast po raz trzeci będą to oficjalne obchody od momentu ustanowienia święta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ.

O ile w środowisku polskich gleboznawców święto to jest obchodzone, to w społeczeństwie oraz w mediach jest ono nieobecne. Przeglądając kalendarz przyrodniczy dołączony do Gazety Wyborczej stwierdziłem brak Światowego Dnia Gleby. W innych kalendarzach było bardzo podobnie. Z racji tego, że autorzy kalendarzy pobierają informacje z gotowych zestawów starałem się znaleźć spisy dni ONZ. Tylko na Wikipedii była informacja na temat Światowego Dnia Gleby. Na stronach UNESCO Polska brak jest informacji (pracownicy UNESCO obiecali nadrobić zaległości). Również na stronie ekokalendarz.pl (kalendarz prowadzony przez organizację Ośrodek Działań Ekologicznych w Łodzi) powinna niedługo ukazać się informacja. Warto natomiast byłoby wysłać informację do wydawnictw kalendarzy o umieszczenie stosownej adnotacji. Umieszczenie informacji może spowodować, że święto zacznie być zauważane np. przez dziennikarzy. Również biblioteki, zarówno wojewódzkie, jak i uniwersyteckie prowadzą kalendarze wydarzeń, które są dostępne dla szerokiego grona odbiorców. Jednocześnie nasze środowisko powinno przygotować pakiet informacyjno-graficzny, który pozwoli nam szybko rozesłać do różnych instytucji czy mediów materiały i zachęcić ich do podjęcia działań.

Ponadto, zachęcam do pobrania polskiej wersji loga Światowego Dnia Gleby (grafika obok) i umieszczenia na swoich stronach internetowych, a od listopada dołączania do swojej poczty.

https://drive.google.com/folderview?id=0B6fk_QvApORnM21XNDZLSzA4NFU&usp=sharing

Przy okazji przypominam o wielkoformatowych infografikach dotyczących gleb, których zestaw w języku polskim stale się poszerza. Infografiki znakomicie nadają się do permanentnej popularyzacji wiedzy o glebach, np. w formie plasz wywieszonych w ogólnodostępnych korytarzach. Niektóre infografiki prezentowane były w poprzednich numerach Czarnej Ziemi, a dziś jedna z ostatnio opracowanych. Osoby zainteresowane proszę o bezpośredni kontakt.

Spis treści

Rozpropagujmy ŚDG!	1
A. Mocek doktorem honoris causa	2
P. Skłodowski honorowym członkiem DTG	3
Gleboznawcy w komitetach PAN	3
J. Chojnicki - Mistrz Nauczania	4
Nowy Prezydent Elekt IUSS	4
Wyróżnienie dla J. Waroszewskiego	4
Europejska Inicjatywa People4Soil	5
Filmy o funkcjach i ochronie gleb	5
Komunikaty redakcji SSA	5
Relacje	5
Kronika personalna PTG	9
Sylwetki gleboznawców: Z. Prusinkiewicz	11
Wspomnienie: J. Bender i S. Borowiec	12
Nowości wydawnicze	14
Nowe publikacje w czasopismach z IF	15
Kalendarium konferencyjne	17

Światowy Dzień Gleby

Profesor Andrzej Mocek doktorem honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Biuro Promocji Uczelni, UP w Lublinie

Profesor Andrzej Mocek, wybitny gleboznawca z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, został doktorem honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Uroczystość nadania tego najwyższego akademickiego tytułu honorowego odbyła się 2 czerwca 2016 r. w Centrum Kongresowym UP w Lublinie.

Uroczystości przewodniczył JM Rektor prof. dr hab. Marian Wesołowski. W swoim przemówieniu podkreślił: „Mamy w zwyczaju nadawać tytuł doktora honoris causa rzadko. Dlatego jest on szczególną nagrodą dla Doktoranta. Nobilituje Doktora Honoris Causa oraz nasz Uniwersytet. Pan Profesor Andrzej Mocek spełnia wszystkie wymogi by doktorat honorowy otrzymać. Przyznajemy go z wdzięcznością za pracę nad promocją naszej Uczelni, a także podnoszenie jej walorów kształceniowych, badawczych i innych. Wierzę, że nadany tytuł honorowy umocni więzi pomiędzy bratnimi Uniwersytetami Przyrodniczymi w Poznaniu i w Lublinie, a profesor Andrzej Mocek będzie spoiwem unii personalno-realnej łączącej od dawna nasze Uczelnie.”

Stosowną uchwałę w sprawie nadania honorowego tytułu Senat Uczelni podjął na wniosek Rady Wydziału Agrobiotechnologii w dniu 26 lutego 2016 r., a w trakcie uroczystości odczytał ją prof. dr hab. Andrzej Borowy, prorektor ds. kadr i organizacji.

Promotorem przewodu był prof. dr hab. Stanisław Baran, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą z Wydziału Agrobiotechnologii. Przedstawił on życiorys profesora Mocka, zaznaczając, że „Myślą przewodnią Profesora i szkoły którą stworzył, było służyenie polskiemu rolnictwu i środowisku. Jego prace prezentują oryginalne osiągnięcia naukowe i wniosły znaczący postęp do nauki o środowisku glebowym. Wieloaspektowa, a zarazem wyraźnie wyprofilowana działalność naukowa Profesora Andrzeja Mocka uczyniły z Niego uznanego eksperta w naukowych i aplikacyjnych zagadnieniach dotyczących racjonalnej gospodarki glebą, a także oceną i kształtowaniem jej właściwości w warunkach użytkowania rolniczego oraz na terenach objętych wpływem wieloczynnikowych presji antropogenicznych.”

Akt nadania tytułu po łacinie odczytał dziekan Wydziału Agrobiotechnologii, prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk. Wręczenia dokumentu z nadaniem tytułu dokonał JM Rektor. Doktor honoris causa UP w Lublinie w krótkim przemówieniu odniósł się do nowej godności akademickiej: „(...) Traktuję to z jednej strony jako efekt dostrzeżenia mojej dotychczasowej działalności nauko-wo-badawczej i wkład w rozwój młodych kadr naukowych, a z drugiej jako zobowiązanie do

dalszego wspierania środowiska a nade wszystko moich dwóch Alma Mater”.

Następnie wygłosił tradycyjny wykład, o tytule: „Słońce – gwiazda życia i śmierci Ziemi”, a we wprowadzeniu do niego przyznał: „Przygotowując się do dzisiejszej uroczystości, długo zastanawiałem się nad tematem wykładu. Zdając sobie sprawę z szerokiego spektrum Państwa zainteresowań stwierdziłem, że nie powinien być to wykład bezpośrednio związany z gleboznawstwem bądź szeroko pojętym rolnictwem. Uznałem, (...) że zainteresowanie winien wzbudzić temat o sile napędowej naszego funkcjonowania jaką jest Słońce, gwiazda która zadecydowała o narodzinach i która doprowadzi do śmierci naszej cudownej planety, jaką jest Ziemia”. Wykład, ze względu na tematykę jak i erudycyjny sposób jego przedstawiania, wzbudził żywe zainteresowanie wśród zebranej publiczności.

Liczne listy gratulacyjne, jakie nadeszły do Uczelni z tej okazji, wspominał we fragmentach prof. dr hab. Krzysztof Gołacki, prorektor ds. studenckich i dydaktyki. Uroczystość swoim występiem uświetnił Chór Akademicki z dyrygentem dr. Mirosławem Ziomiem.

Tekst i zdjęcia: BPU UP w Lublinie.

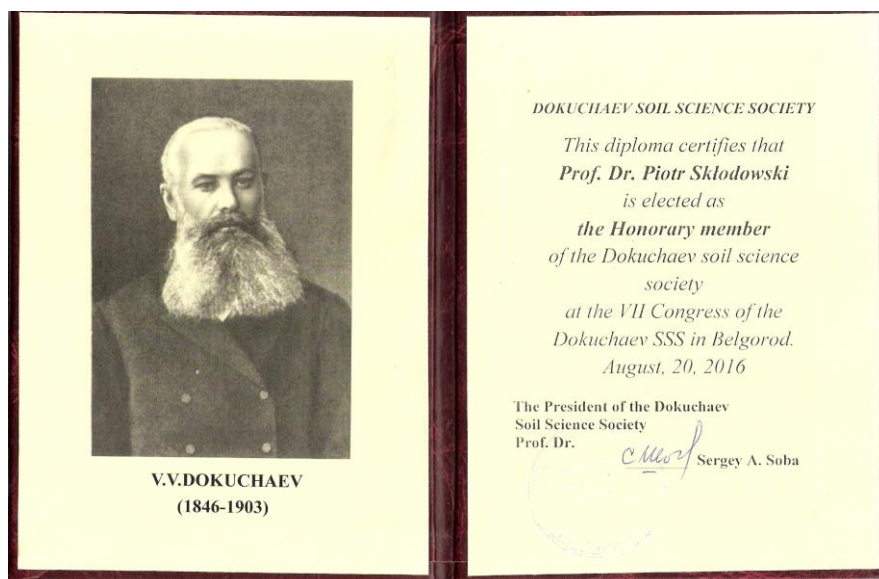
Fotoreportaż z uroczystości dostępny na stronie:

<http://www.up.lublin.pl/relacje/?rid=8216>

Prof. Piotr Skłodowski honorowym członkiem Dokuczajewowskiego Towarzystwa Gleboznawców

Zbigniew Zagórski, PTG Warszawa

Dokuczajewskie Towarzystwo Gleboznawcze zdecydowało na swoim VII kongresie odbywającym się w Bielgorodzie w sierpniu 2016 roku o przyznaniu najwyższego statutowego wyróżnienia – Honorowego Członka Towarzystwa dla Profesora Piotra Skłodowskiego, byłego Prezesa i obecnego Honorowego Prezesa Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego w uznaniu dla dorobku naukowego oraz wybitnych zasług dla budowania współpracy między towarzystwami gleboznawczymi Polski i Rosji. Dyplom Honorowego Członka podpisał prezydent DSSS, prof. dr Sergey A. Shoba. Gratulujemy!

Gleboznawcy w komitetach Polskiej Akademii Nauk

Cezary Kabała, UP Wrocław

Komitety Polskiej Akademii Nauk są krajową reprezentacją różnych środowisk i dyscyplin naukowych. Ich członkowie wybierani są przez środowiska naukowe poszczególnych dziedzin. Poza członkami PAN zasiadają w nich naukowcy z niezwiązanych z Akademią innych instytucji badawczych oraz szkół wyższych, a także przedstawiciele instytucji i organizacji gospodarczych i społecznych.

Komitety pełnią funkcje ciał doradczych i opiniotwórczych. Opracowują stanowiska i ekspertyzy naukowe dla administracji państwowej, pomagają w rozwiązywaniu określonych kwestii naukowych. Opiniują akty normatywne dotyczące nauki, jej zastosowań oraz kształcenia. Zajmują się także upowszechnianiem i wprowadzaniem wyników badań, oraz wspierają rozwój poszczególnych dyscyplin. Komitety naukowe i problemowe PAN oraz narodowe działają przy Wydziałach PAN lub bezpośrednio przy Prezydium PAN.

Liczba komitetów nie jest stała – nowe powstają w odpowiedzi na problemy dotyczące rozwoju nauki lub kraju, w których rozwiązaniu głos uczonych może okazać się pomocny.

Na kadencję 2015–2018 powołano 13 komitetów problemowych (9 przy Prezydium PAN, 4 przy Wydziałach PAN) oraz 78 komitetów naukowych działających przy Wydziałach. Wybory członków komitetów przeprowadzone zostały w lutym-marcu 2016 roku, a pierwsze zebrania komitetów, na których zatwierdzono podział na sekcje, wybrano przewodniczących i prezydium komitetów, a także wybrano członków-specjalistów, odbyły się w maju 2016 r.

Gleboznawcy różnych specjalności wybrani zostali do 5 komitetów w trzech wydziałach PAN.

WYDZIAŁ II – NAUK BIOLOGICZNYCH I ROLNICZYCH

II.5. Komitet Nauk Agronomicznych

- Prof. dr hab. Stanisław Baran – UP w Lublinie
- Prof. dr hab. Halina Dąbkowska-Naskręt - UTP w Bydgoszczy
- Prof. dr hab. Tadeusz Stanisław Filipek - UP w Lublinie
- Prof. dr hab. Florian Gambuś - UR w Krakowie
- Prof. dr hab. Jan Gliński - Członek rzeczywisty PAN

- Prof. dr hab. Sławomir Stanisław Gonet - UMK w Toruniu
 - Prof. dr hab. Cezary Kabała - UP we Wrocławiu
 - Prof. dr hab. inż. Jolanta Elżbieta Komisarek - UP w Poznaniu
 - Prof. dr hab. Jan Kucharski - UWM w Olsztynie
 - Prof. dr hab. Jan Józef Łabętowicz - SGGW w Warszawie
 - Prof. dr hab. Andrzej Łachacz – UWM w Olsztynie
 - Prof. dr hab. Andrzej Mocek - UP w Poznaniu
 - Prof. dr hab. Wojciech Owczarzak - UP w Poznaniu
 - Prof. dr hab. Cezary Sławiński – IA w Lublinie
 - Prof. dr hab. Halina Smal - UP w Lublinie
 - Dr hab., prof. SGGW Zbigniew Zagórski - SGGW Warszawa
- Na funkcję przewodniczącego Komitetu II.5 wybrany został prof. dr hab. Jan Łabętowicz.

II.6. Komitet Nauk Leśnych i Technologii Drewna

- Dr hab. Janusz Czerepko prof. IBL – IBL w Sękocinie Starym

WYDZIAŁ III - NAUK ŚCISŁYCH I NAUK O ZIEMI

III.2. Komitet Badań Czwartorzędu

- Prof. dr hab. Zdzisław Jary – Uniwersytet Wrocławski

III.10. Komitet Nauk Geograficznych

- Prof. dr hab. Marek Degórski – IGiPZ PAN w Warszawie
- Prof. M. Degórski został też przewodniczącym Komitetu III.10.

WYDZIAŁ IV- NAUK TECHNICZNYCH

IV.14. Komitet Inżynierii Środowiska

- Dr hab. inż. Marcin Chodak – AGH w Krakowie
- Prof. dr hab. Czesława Rosik-Dulewska – Uniwersytet Opolski
- Prof. dr hab. Józefa Wiater – Politechnika Białostocka

Wyróżnienie dla prof. Józefa Chojnickiego

Cezary Kabała, UP Wrocław

Choć oficjalne procedury ministerialne doceniają przede wszystkim osiągnięcia naukowe i innowacyjne wdrożenia, dla wielu z nas pierwszym i najważniejszym zajęciem jest dydaktyka. A w sytuacji, gdy drastycznie zmniejsza się liczba studentów na kierunkach rolniczych i przyrodniczych, tym większego znaczenia nabiera właściwy styl pracy z młodzieżą, przekładający się na postrzeganie gleboznawstwa przez przyszłych rolników i przyrodników, a w krótkofalowym ujęciu – na popularność przedmiotów, seminariów i prac dyplomowych realizowanych w naszych katedrach.

Tym bardziej cieszą dobre opinie studentów w ocenach przedmiotów i pracowników, a szczególnie wyróżnienia przyznawane w plebiscytach.

Profesor Józef Chojnicki wyróżniony został tytułem Mistrz Nauczania w plebiscycie Mistrzowie Edukacji zorganizowanym wiosną 2016 roku przez władze i Samorząd Studencki SGGW w Warszawie.

Gratulujemy wyróżnienia i życzymy satysfakcji z pracy dydaktycznej!

Nowy Prezydent Elekt IUSS

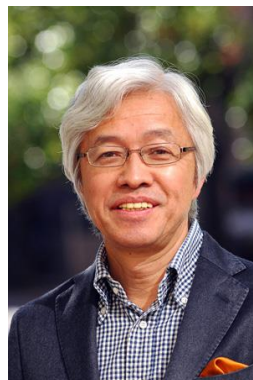
Zbigniew Zagórski, PTG Warszawa

Sekretariat IUSS przesłał oficjalne zawiadomienie o wynikach wyborów Prezydenta International Union of Soil Sciences, zakończonych 15 września 2016. Spośród dwóch znanych kandydatów, którzy uzyskali rekomendację Zarządu IUSS, tj. prof. Alex McBratney (Australia) i Takashi Kosaki (Japonia), większość głosów w międzynarodowym głosowaniu uzyskał prof. Takashi Kosaki.

Profesor Kosaki obejmie stanowisko Prezydenta Elekta w dniu 1 stycznia 2017.

Nie sposób przytoczyć, nawet w skrócie, naukowych i organizacyjnych osiągnięć Prezydenta Elekta IUSS. Osoby zainteresowane sylwetką prof. Takashi Kosaki zachęcam do lektury oficjalnego zgłoszenia jego kandydatury:

http://cms.talaj.hu/wp-content/uploads/2016/07/Kosaki_Nomination-information.pdf

Wyróżnienie dla dr Jarosława Waroszewskiego

Cezary Kabała, UP Wrocław

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznał trzyletnie stypendia finansowe młodym wybitnym naukowcom, prowadzącym wysokiej jakości badania i posiadającym bogaty dorobek naukowy w skali międzynarodowej.

W IX edycji konkursu na stypendia dla wybitnych młodych naukowców rozpatrzono 1137 wniosków. Wśród 168 laureatów, których listę ogłoszono 27 września 2017 znalazł się gleboznawca – dr Jarosław Waroszewski z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Laureat odbył staże naukowe w Szwajcarii i Austrii, współpracując z naukowcami z szeregu ośrodków w kraju i za granicą, uczestniczył w realizacji kilku grantów badawczych, a wyniki swoich prac publikował m.in. w Geodermie, Catenie, The Holocene, Zeitschrift fuer Geomorphologie, Journal of Elementology.

Europejska inicjatywa „People4Soil”

Carmelo Dazzi, ESSC, Italy

People4Soil jest niezależną i otwartą dla wszystkich siecią ponad 250 organizacji europejskich. Jesteśmy bardzo zaniepokojeni rosnącą utratą żyznych gleb w UE ze względu na wykorzystanie gruntów rolnych i leśnych do innych celów oraz ze względu na inne zagrożenia, a także faktem, że obecnie gleba nie jest przedmiotem spójnych regulacji prawnych w Unii Europejskiej.

Z tego powodu zdecydowaliśmy się na promowanie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (ECI) ukierunkowanej na wprowadzenie konkretnych ram prawnych w celu ochrony naszych gleb. Aby uruchomić procedury legislacyjne UE, musimy zebrać 1 milion podpisów

w całej UE w okresie od września 2016 do września 2017. Zapraszamy Państwo – jako osoby indywidualne oraz organizacje – do przylączenia się do kampanii i pomocy w promowaniu petycji.

Proszę znaleźć chwilę, by spojrzeć na naszą stronę internetową i przeczytać dokument przedstawiający stanowisko:

www.people4soil.eu

Jeśli potrzebne są dodatkowe informacje, prosimy o kontakt z promotorami. Potrzebujemy twojej pomocy, aby zapisać gleb Europy. Razem możemy dokonać zmiany!

Filmy o funkcjach i ochronie gleb

Cezary Kabała, Wrocław

W ramach Światowego Partnerstwa Glebowego wiele organizacji i grup amatorskich podejmuje inicjatywy nastawione na popularyzację funkcji gleb kluczowych dla produkcji żywności lub regulacji klimatu, na przykład poprzez sekwestrację węgla. Jedną z nowych form jest produkcja krótkich filmów udostępnianych następnie w mediach społecznościowych i na portalach typu YouTube. Filmy te mogą być nie tylko inspiracją, ale też bezpośrednim materiałem dydaktycznym. W poprzednim numerze prezentowaliśmy inicjatywę IUNG w Puławach. Dziś zachęcamy do obejrzenia filmu Soil Story na stronie:

<http://thesoilstory.com/>

Autorzy filmu zapraszają gleboznawców z różnych krajów do współpracy, na przykład przy produkcji lokalnych wersji językowych

Z kolei chętnych do odbycia wirtualnej wycieczki po Muzeum Gleb w Wageningen (Holandia) zapraszam tędy:

<https://www.youtube.com/watch?v=KFUroOQmefU>

Komunikaty Redakcji „Soil Science Annual”

Łukasz Uzarowicz, SGGW Warszawa

SOIL SCIENCE ANNUAL w bazie SCOPUS

Z przyjemnością informuję, że nasze czasopismo zostało przyjęte do bazy naukowej SCOPUS – jednej z największych naukowych baz abstraktowych na świecie. Artykuły publikowane w SSA powinny być widoczne w bazie w ciągu najbliższych kilku miesięcy.

SOIL SCIENCE ANNUAL ma 14 punktów w wykazie czasopism MNIŚW

Po pozytywnie rozpatrzonym odwołaniu, czasopismo uzyskało 14 punktów MNIŚW. Ta punktacja dotyczy artykułów opublikowanych z datą 2015 i 2016. W 2017 planowana jest nowa ocena czasopism, zatem obowiązująca punktacja ponownie może ulec zmianie.

Relacje

Młodzi gleboznawcy w Ślesinie

2nd International Conference of Young Scientists

„Soil in the Environment”

Natalia Tatuśko, UP Poznań

W dniach 11 – 14 września 2016 r. w OWS „Gwarek” w Ślesinie odbyła się Druga Międzynarodowa Konferencja Młodych Naukowców pt. „Soil in the Environment”, zorganizowana przez Katedrę Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Uniwersytetem Zielonogórskim. Honorowy patronat nad konferencją objął JM Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, prof. dr hab. Jan Pikul. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dr Bartłomiej Głina z Katedry Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów UP w Poznaniu. W Konferencji wzięło udział 36 osób. Swoją obecnością zaszczylicili również członkowie komitetu naukowego tj. prof. dr hab. Mirosława Gilewska, prof. dr hab. Wojciech Owczarzak, dr hab. Zbigniew Kaczmarek, dr hab. Krzysztof

Otremba, dr hab. Waldemar Szychalski oraz dr Marcin Świtoniak. Otwarcia konferencji oraz powitania uczestników dokonał prof. Wojciech Owczarzak prezes Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego. Wykład inauguracyjny pt. „Erozja cywilizacji – wpływ degradacji gleb na wielkie migracje” wygłosił dr Marcin Świtoniak z Katedry Gleboznawstwa i Kształtowania Krajobrazu, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W trakcie konferencji ogłoszono 15 referatów i zaprezentowano 21 posterów. Podczas przerw między sesjami uczestnicy mogli zapoznać się z ofertą firmy Geomor-Technik, sponsora konferencji oraz fundatora nagrody głównej w sesji referatowej.

W ramach spotkania młodych gleboznawców w Ślesinie zorganizowano także jednodniową sesję terenową pt. „Gleba w krajo-
brazie pokopalnianym”.

Po sesji terenowej nastąpiło podsumowanie konferencji podczas której przewodniczący komitetu organizacyjnego Bartłomiej Głina podziękował uczestnikom za udział i wręczył nagrody. W sesji referatowej zwyciężyła Natalia Tatuśko (UP Poznań), drugie miejsce zajął Łukasz Uzarowicz (SGGW Warszawa), zaś trzecie przypadło w udziale Elżbiecie Musztyfaga (UP Wrocław). Natomiast w sesji posterowej pierwsze trzy miejsca przypadły doktorantom z Krakowa: I miejsce – Łukasz Musielok (UJ Kraków), II miejsce – Joanna Kowalska (UR Kraków) oraz III miejsce – Magdalena Gus (UJ Kraków). Podsumowania i oficjalnego zamknięcia konferencji dokonała prof. dr hab. Mirosława Gilewska. Po części oficjalnej uczestnicy udali się na wspólne grillowanie, podczas którego dzielili się wrażeniami i wymieniali wiedzę na temat aktualnej problematyki dotyczącej ochrony środowiska i gleboznawstwa.

Relacje

Warsztaty naukowe „Wskaźniki oceny jakości gleb”

Bożena Smreczak, IUNG-PIB Puławy,

Dariusz Gregoliński, Polskie Stowarzyszenie Klasyfikatorów Gruntów, Jelenia Góra

W dniu 29 września 2016 r. w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie odbyły się warsztaty naukowe nt. „Wskaźniki oceny jakości gleb” zorganizowane wspólnie przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Polskie Towarzystwo Gleboznawcze oraz SGGW. Warsztaty były trzecim spotkaniem w ramach **Krajowej Platformy Glebowej**, która skupia osoby zainteresowane problemami ochrony i racjonalnego wykorzystania gleb w naszym kraju. Patronat naukowy nad warsztatami objęła Komisja Oceny i Użytkowania Gleb PTG.

W spotkaniu wzięło udział 148 osób, w tym przedstawiciele administracji państwowej, pracownicy uczelni i instytutów naukowych, Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele zarządu i członkowie Polskiego Stowarzyszenia Klasyfikatorów Gruntów.

Ocena jakości gleb i ich wartości użytkowej dla rolnictwa jest związana m.in. z klasyfikacją bonitacyjną, dlatego już na początku konferencji podkreślano fakt, że w tym roku mija 60 lat od wydania przez Prezydium Rządu uchwały Nr 224/56 z dnia 4 czerwca 1956 r. na podstawie, której resort rolnictwa przeprowadził w całym kraju gleboznawczą klasyfikację gruntów.

Uczestnicy warsztatów mieli możliwość wysłuchania 14 komunikatów i zapoznania się z tematyką 42 posterów. Dużym zainteresowaniem cieszyły się wykłady z zakresu fizycznej, chemicznej i biologicznej oceny jakości gleb ornych, łąkowych i leśnych, ale też ukształtowanych na odpadach górniczych. Ważną problematykę stanowiły zagadnienia dotyczące zmian użytkowania ziemi, w tym przekształceń użytków zielonych na grunty orne i leśne. Ożywioną dyskusję wywołała tematyka bilansu węgla w glebach, przemian materii organicznej oraz metod stosowanych do oceny tych zmian. Warsztaty były również okazją do zaprezentowania prac realizowanych w IUNG-PIB w ramach Programu Wieloletniego (2016-2020), w tym zadań dotyczących monitorowania różnych parametrów środowiska glebowego dla właściwej oceny Wspólnej Polityki Rolnej. Wielowątkowa i ożywiona dyskusja wskazywała, że jakość gleb, chociaż jak podkreślano, nie jest problem nowym, ale stale ważnym

Relacje

Pięte gleboznawcze warsztaty naukowe Oddziału Puławskiego PTG

Bożena Smreczak, Eugeniusz Nowocien, IUNG-PIB Puławy

7 września 2016 r. na terenie RZD Grabów n/Wisłą odbyły się gleboznawcze warsztaty naukowe poświęcone zagadnieniom erozji wodnej i wietrznej w badaniach IUNG. Warsztaty były zorganizowane z inicjatywy Zarządu Oddziału Puławskiego PTG.

Dr Rafał Wawer przedstawił wykład na temat 65-letniej historii badań erozji w IUNG, które zapoczątkowało powołanie w 1951 r. Zakładu Podstaw Rolnictwa Terenów Urzeźbionych. Prace poświęcone erozji były kontynuowane w Zakładzie Ochrony i Rekultywacji Gruntów Rolnych (od 1972 r.), następnie w Zakładzie Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów (od 1977 r.), Zakładzie Erozji Gleb i Urządzania Terenów Urzeźbionych (od 1987 r.) i Zakładzie Gleboznawstwa Erozji i Ochrony Gruntów (od 2000 r.). Prace zespołów naukowych z IUNG koncentrowały się wokół zagadnień poświęconych: badaniom procesów erozji i czynników warunkujących ich występowanie i natężenie; ocenie wpływu sposobu użytkowania gruntów na natężenie procesów erozyjnych; opracowaniu koncepcji i wdrożeniu biologicznej zabudowy wawozów lessowych; opracowaniu naukowych podstaw oraz doskonaleniu metod gospodarowania na terenach erodowanych; doskonaleniu metod diagnostyki, prognozowania i kartowania erozji.

Z kolei dr Eugeniusz Nowocien zapoznał uczestników z problemami dotyczącymi erozji wodnej i wietrznej na terenie kraju. Erozja gleby jest jednym z czynników degradujących środowisko przyrodnicze, a zwłaszcza rolniczą przestrzeń produkcyjną. Jej skutki przejawiają się w niekorzystnych, przeważnie trwałych, zmianach rzeźby, gleb, stosunków wodnych, roślinności, a także warun-

i aktualnym oraz wymagającym znajdowania odpowiedzi na nowe pytania.

W trakcie spotkania podsumowano również konkurs na logo Krajowej Platformy Glebowej. W konkursie wzięła udział jedna osoba, pan mgr Krzysztof Sztabkowski, któremu serdecznie gratulujemy. Postanowieniem Komisji Konkursowej okres nadsyłania prac zostaje przedłużony do następnego spotkania KPG. Nagrodą w konkursie na logo KPG jest książka autorstwa A. Kabaty-Pendias i B. Szeke „Trace Elements in Abiotic and Biotic Environments” ufundowana przez Dyrektora Naczelnego IUNG-PIB z dedykacją pani prof. A. Kabaty-Pendias. Organizatorzy zaproponowali również, aby spotkania KPG odbywały się w stałym terminie, dlatego już teraz zapraszamy na następne warsztaty naukowe w połowie września 2017 r.

ków gospodarczo-organizacyjnych (deformowanie granic pól, rozczłonkowanie gruntów, przekształcenie dróg, niszczenie urządzeń technicznych). Zmiany takie prowadzą do obniżenia potencjału produkcyjnego ziemi i walorów ekologicznych krajobrazu. Około 29% obszaru Polski, jest zagrożonych erozją wodną potencjalną, w tym ok. 4% erozją silną. Erozja wawozowa występuje na około 18% powierzchni Polski, w tym erozja silna i bardzo silna na obszarze ok. 3%. Łączna długość wawozów w Polsce wynosi około 40 tys. km. Z badań kartograficznych prowadzonych przez profesorów Annę i Czesława Józefaciuków wynikało, że około 28% ogółu użytków rolnych w kraju jest zagrożonych erozją wietrzną.

W drugiej części warsztatów odbyła się prezentacja aparatury naukowej wykorzystywanej w badaniach modelowych, których celem jest wyznaczenie ryzyka występowania erozji wodnej i wietrznej. Badania ilościowe w warunkach symulowanego deszczu i wiatru rozpoczęto w 1996 roku na 10 gatunkach gleb w czarnym ugorze przy spadku 10%, a od 2009 roku z zastosowaniem okrywy ochronnej (zadarnienia). Uczestnicy spotkania mieli również okazję zapoznania się z pracami z zakresu doświadczalnictwa rolniczego oraz działalnością gospodarczą prowadzoną w Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym w Grabowie n/Wisłą, którą zaprezentował zebrany Dyrektor RZD dr inż. Marek Sowiński.

W warsztatach uczestniczyło 79 osób, w tym pracownicy IUNG-PIB oraz słuchacze niestacjonarnego studium podyplomowego „Gleboznawstwo, gleboznawcza klasyfikacja gruntów i kartografia gleb”.

Relacje

Konferencja terenowa

i spotkanie Komisji Genezy, Klasyfikacji i Kartografii Gleb PTG

“Problemy systematyki gleb przekształconych przez człowieka: deluwialnych, zasolonych i technogenicznych”

Przemysław Charzyński, UMK Toruń

Cezary Kabała, UP Wrocław

Problematyka gleb deluwialnych, zasolonych i technogenicznych nie jest nowa, ale nadal niesatysfakcjonująco ujęta w Systematyce Gleb Polski. Aby zaprezentować wyniki badań ośrodka toruńskiego oraz przedyskutować możliwości konsekwentnego ujęcia tych grup gleb w Systematyce została zorganizowana konferencja terenowa w Toruniu, połączona z oficjalną inauguracją działalności Komisji Genezy, Klasyfikacji i Kartografii Gleb PTG w nowym składzie. W konferencji odbywającej się w dniach 5-8.10.2016 uczestniczyło ponad 30 gleboznawców reprezentujących różne ośrodki i dziedziny nauk o glebie.

W krótkiej części referatowej wystąpili prof. Cezary Kabała (ewolucja Systematyki Gleb Polski), dr hab. Piotr Hulisz (wprowadzenie do problematyki gleb zasolonych), dr Marcin Świtoniak (gleby deluwialne) oraz dr hab. Przemysław Charzyński (gleby technogeniczne). Każdemu z referatów towarzyszyły ożywione dyskusje, będące przedsmakiem późniejszych dyskusji przy odkrywkach glebowych. Indywidualne zagadnienia badawcze zostały zaprezentowane przez uczestników konferencji w trakcie sesji posterowej, podczas której każdy z kilkunastu posterów został pokrótce omówiony przez autorów i przedyskutowany. Kluczową częścią konferencji były prezentacje i dyskusje przy odkrywkach glebowych w Toruniu oraz w okolicy Brodnicy i Inowrocławia.

Najważniejsze uzgodnienia konferencji można streścić następująco.

Należy dążyć do wyznaczenia jednego typu gleb technogenicznych z większą (ale nie za dużą!) liczbą podtypów odzwierciedlających najważniejsze cechy morfologiczne i chemiczne tych gleb, a odnoszące się głównie do rodzaju materiałów budujących te gleby, ich genezy (sposobu/okoliczności deponowania) oraz z uwzględnieniem rzeczywistej funkcji gleb tych. Prawdopodobnie, zasady wydzielania podtypów będą nieco inne niż w pozostałych typach/rzędach gleb, co wynika z położenia nacisku na materiały a nie poziomy diagnostyczne. Ponadto, ze względu na niektóre gleby technogeniczne, może okazać się konieczne poszerzenie definicji gleby lub stworzenie dwuczęściowej definicji gleby.

Należy stworzyć możliwość wskazania w nazwie gleby deluwialnego charakteru materiału macierzystego (lub nadkładowego). Materiał deluwialny uznaje się za specyficzny na tyle, że podkreśle-

nie jego obecności jest celowe ze względu na odrębność gleb deluwialnych w krajobrazie, z reguły wyższą ich produktywność, a także cechy morfologiczne. Niezbędne jest też sprecyzowanie definicji deluwium i koluwium, ustalenia cech diagnostycznych, relacji cech materiału deluwialnego z innymi cechami (np. wysoką próchnicznością). Wydaje się, że poza rzędem gleb czarnoziemnych, deluwialny charakter powinien być odzwierciedlany raczej w randze podtypu lub jednostki jeszcze niższego rzędu (odmiany/fazy).

Zasolenie gleb jest cechą istotnie wpływającą na roślinność, a więc przyrodnicze i użytkowe funkcje gleb, zatem powinno znaleźć odzwierciedlenie w SGP. Zasolenie jest cechą towarzyszącą, nabytą nie tyle w procesie glebotwórczym, ale w efekcie wpływu naturalnych wód zasolonych (np. morskich) lub oddziaływań antropogenicznych (przemysłowych). Zasolenie nie musi być zatem identyfikowane poprzez obecność poziomu diagnostycznego, ale raczej poprzez właściwości diagnostyczne. Właściwości te mogą dwustopniowo wskazywać natężenie cechy (np. słone - zasolone), za pomocą odpowiedniego doboru wartości granicznych. Przy silnym natężeniu cechy, które wywołuje wyraźny efekt w roślinności, zasolenie mogłoby być wykazywane w randze podtypu. Diagnostyczne kryteria stopnia zasolenia powinny być uniwersalne dla gleb naturalnych i antropogenicznych.

Z innych dyskutowanych zagadnień wymienić należy:

Postuluje się możliwość elastycznego doboru podtypów. Podobnie jak w WRB, podtypy powinny mieć uniwersalne definicje (chyba że są to podtypy specyficzne dla jednego typu) i powinno być dopuszczone łączenie podtypów (2-3?) wg potrzeby, ale wg określonej hierarchii (kolejności). Celowe wydaje się wprowadzenie jednostki niższej rangi niż podtyp (odmiana/faza). Jednostki takie powinny mieć jednoznaczne zdefiniowanie, aby mogły być dodawane do podtypów w miarę potrzeby (tak jak dziś funkcjonują rodzaje i gatunki gleb). Zwrócono uwagę na problemy klasyfikacji styku gleb torfowych i murszowych, w tym (a) niemożność wykazania zmruszenia gleby torfowej, gdy występuje ono tylko w piętrze wierzchnim, (b) niespójne określenie wymaganej głębokości zmruszenia dla wyróżnienia typu i podtypów gleb murszowych, a także (c) niespójność terminologii SGP5 z powszechnie stosowaną terminologią stopni zmruszenia wg Okruszki.

Powołano pierwsze zespoły robocze, których zadaniem będzie przygotowanie propozycji do dyskusji na łonie komisji. Zespoły mogą mieć charakter otwarty i nie muszą składać się wyłącznie z członków KGKiKG. Wyznaczono następujących liderów zespołów: (1) zespół ds. przeglądu poziomów i materiałów diagnostycznych - dr hab. Marek Drewnik, (2) ds. form oglejenia i klasyfikacji gleb oglejonych - prof. Cezary Kabała, (3) ds. gleb antropogenicznych - dr hab. Przemysław Charzyński i prof. Andrzej Greinert; (4) ds. gleb deluwialnych - dr Marcin Świtoniak, (5) ds. gleb zasolonych (i siarkowych) - dr Piotr Hulisz i dr Wojciech Kwasowski. Zespół ds. gleb organicznych z liderem w osobie prof. Andrzeja Łachacza powstanie po uzyskaniu zgody proponowanego lidera.

Uzgodniono, że w 2017 r. konferencje terenowe pod patronatem Komisji odbędą się w Krakowie-Pieninach oraz w Górach Świętokrzyskich, a poświęcone będą rędzinom, pararendzinom i glebom pokrewnym.

Kronika personalna

Władze

Prof. dr hab. Florian Gambuś

z Katedry Chemii Rolnej i Środowiskowej Ziemi został wybrany na funkcję Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie na kadencję 2016-2020.

Dr hab. Izabella Pisarek prof. UO

z Katedry Ochrony Powierzchni Ziemi została wybrana na funkcję Prorektora ds. kształcenia i studentów Uniwersytetu Opolskiego na kadencję 2016-2020.

Prof. dr hab. Jacek Długosz

z Katedry Gleboznawstwa i Ochrony Gleb został wybrany na funkcję Dziekana Wydziału Rolnictwa i Biotechnologii Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy na kadencję 2016-2020.

Dr hab. Andrzej Greinert prof. UZ

z Instytutu Inżynierii Środowiska został wybrany na funkcję Dziekana Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Dr hab. Edward Meller prof. ZUT

z Katedry Gleboznawstwa, Łąkarstwa i Chemii Środowiska został wybrany na funkcję Dziekana Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Prof. dr hab. Wojciech Owczarzak

z Katedry Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów został wybrany na funkcję Prodziekana Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Prof. dr hab. Stanisław Sienkiewicz

z Katedry Chemii Rolnej i Ochrony Środowiska został wybrany na funkcję Prodziekana Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Dr inż. Katarzyna Szopka

z Instytutu Nauk o Glebie i Ochrony Środowiska została wybrana na funkcję Prodziekana Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Dr inż. Marcin Świtoniak

z Katedry Gleboznawstwa i Kształtowania Krajobrazu został wybrany na funkcję Prodziekana Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Dr inż. Katarzyna Wiatrowska

z Katedry Gleboznawstwa i Rekultywacji została wybrana na funkcję Prodziekana Wydziału Inżynierii Środowiska i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Habilitacje

Dr hab. Ewa Błońska

adiunkt w Instytucie Ekologii i Hodowli Lasu, Zakład Gleboznawstwa Leśnego, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Stopień doktora habilitowanego nauk leśnych, w dyscyplinie leśnictwo nadany został przez Radę Wydziału Leśnego UR w Krakowie w dniu 30 czerwca 2016 r. Tytuł osiągnięcia naukowego (monografii): „Effects of stand species composition

on the enzyme activity and organic matter stabilization in forest soils”. Recenzenci dorobku: prof. dr hab. Renata Bednarek, UMK w Toruniu; dr hab. Marcin Pietrzykowski, UR w Krakowie; dr hab. Anna Piotrowska-Długosz, UTP w Bydgoszczy.

Dr hab. Przemysław Charzyński

adiunkt w Katedrze Gleboznawstwa i Kształtowania Krajobrazu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Stopień doktora habilitowanego nauk o Ziemi, w dyscyplinie geografia, specjalność gleboznawstwo, nadany został przez Radę Wydziału Nauk o Ziemi UMK w dniu 22 września 2016 r. Tytuł osiągnięcia naukowego (cykl publikacji): „Problematyka klasyfikacji gleb technogenicznych w kontekście ich heterogeniczności”. Recenzenci dorobku: prof. dr hab. Andrzej Mocek, UP w Poznaniu; prof. dr hab. Oimahmad Rahmonov, UŚ w Katowicach; dr hab. Marek Drewnik, UJ w Krakowie.

Dr hab. Witold Szczepaniak

adiunkt w Katedrze Chemii Rolnej i Biogeochemii Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych, w dyscyplinie agronomii nadany został przez Radę Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii UP w Poznaniu w dniu 17 czerwca 2016 r. Tytuł osiągnięcia naukowego (cykl publikacji): „Optymalizacja gospodarki azotem wybranych gatunków roślin uprawnych - narzędzia diagnostyczne oceny produktywności azotu”. Recenzenci dorobku: prof. dr hab. Jan Łabętowicz, SGGW w Warszawie; prof. dr hab. Zofia Spiak, UP we Wrocławiu; prof. dr hab. Hanna Sulewska, UP w Poznaniu.

Sylwetki polskich gleboznawców: Zbigniew Prusinkiewicz (1923–2004)

Piotr Skłodowski, Warszawa

Zbigniew Prusinkiewicz urodził się 18 listopada 1923 roku w Poznaniu. Przed drugą wojną światową ukończył 3 klasy gimnazjum matematyczno-przyrodniczego im. Bergera. W latach 1940 – 1945 pracował w zakładach radiotechnicznych, gdzie opanował podstawy elektroniki i radiotechniki. Przerwał naukę w gimnazjum. Profesor kontynuował po wojnie, uzyskując świadectwo dojrzałości w 1946 r. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego. W roku 1950 uzyskał dyplom inżyniera leśnictwa i stopień i stopień magistra nauk agrotechnicznych. Jeszcze w czasie studiów podjął pracę na Uniwersytecie – początkowo w Katedrze Ogólnej Hodowli Lasu, a po kilku miesiącach w Katedrze Gleboznawstwa. Pod kierunkiem profesora Mikołaja Kwinichidze w roku 1957 uzyskał stopień doktora z zakresu gleboznawstwa leśnego, a w roku 1962 uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy „Zagadnienia leśno-gleboznawcze na obszarze wydym nadmorskich Błamy Świny”. Dalsza praca naukowa Z. Prusinkiewicza jest już związana z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie w roku 1969 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego a w roku 1977 tytuł profesora zwyczajnego.

Publikowany dorobek naukowy Profesora obejmuje ponad 250 pozycji. Główne kierunki badań dotyczyły: gleboznawstwa leśnego ze szczególnym uwzględnieniem próchnicy gleb, ochrony gleb, genezy i systematyki gleb, geografii i kartografii gleb, paleopedologii i fizyki gleb oraz zastosowania metod matematycznych w gleboznawstwie. Profesor Prusinkiewicz wniósł oryginalny wkład w rozwój ekopedologii – nowoczesnego kierunku nauki o glebie,

czego wyrazem są liczne publikacje omawiające wyniki studiów prowadzonych w rezerwatach i parkach narodowych nad wielofunkcyjną rolą gleb w ekosystemach leśnych oraz nad wzajemnymi związkami między glebami a szatą roślinną. Na szczególną uwagę zasługują prace: Studia gleboznawcze w Białowieskim Parku Narodowym, prowadzone wspólnie z prof. A. Kowalkowskim, Gleby wybranych rezerwatów leśnych, województw bydgoskiego, toruńskiego i wrocławskiego – 1974 (z K. Białym) oraz książka „Ekologiczne podstawy siedliskoznawstwa leśnego (razem z T. Puchalskim 1975, 1990), która uzyskała prestiżową nagrodę im. M. Oczapowskiego w roku 1997. Ważne miejsce w dorobku naukowym Profesora zajmują publikacje dotyczące próchnicy gleb leśnych. Opracował On metodologię badań próchnicy i oryginalną ich systematykę oraz matematyczny model energetyki procesu humifikacji materii organicznej. Do pionierskich w Polsce należą Jego badania nad hydrofobowymi właściwościami próchnicy leśnej oraz rolą chelatów humusowych w procesie bielicowania. Jego „Wielojęzyczny słownik terminów z zakresu próchnicy leśnych” (1988; 14 języków) został nagrodzony przez V Wydział PAN nagrodą im. M. Oczapowskiego. Prof. Z. Prusinkiewicz ma też niekwestionowane osiągnięcia w zakresie ochrony gleb leśnych. Z Jego inicjatywy utworzono w 1972 r. pierwsze w Polsce rezerваты glebowe oraz glebowe powierzchnie wzorcowe (GPW).

Wycieczka oddziału bydgoskiego PTG do NRD, 1967.

Prof. Prusinkiewicz jest współautorem licznych map glebowych w różnych skalach, w tym kilku arkuszy Mapy gleb Polski 1:300 000, Mapy gleb województwa bydgoskiego i Mapy gleb Arboretum Kórnickiego oraz współautorem skryptów i podręczników z zakresu geografii gleb Polski i świata. Prof. Prusinkiewicz aktywnie uczestniczył w pracach Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego

(od 1951), był inicjatorem utworzenia Bydgoskiego Oddziału PTG i jego przewodniczącym w ciągu pierwszych 20 lat istnienia. Przez wiele lat był członkiem Zarządu Głównego PTG, w tym przez 2 kadencje jego wiceprzewodniczącym (do końca 1995 r.), przez wiele lat przewodniczył pracom Komisji Fizyki Gleb oraz Komisji Historii PTG. W latach 1970-1995 Profesor był członkiem Komitetu Redakcyjnego Roczników Gleboznawczych i przewodniczącym Rady Wydawnictw Towarzystwa. Za swoją działalność na rzecz Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego w roku 1961 został wyróżniony Złotą Odznaką PTG. Prof. Z. Prusinkiewicz był członkiem wielu komitetów PAN: Komitet Nauk Leśnych, Komitet Gleboznawstwa i Chemii Rolnej, Komitet Badań Czwartorzędu oraz rad naukowych: Instytutu Ekologicznych Podstaw Rolnictwa i Leśnictwa PAN, Białowieskiego Parku Narodowego. Za zasługi w badaniach naukowych oraz działalności dydaktycznej Prof. Z. Prusinkiewicz otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski i Medal Komisji Edukacji Narodowej. Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu uhonorował Go medalem „Za zasługi położone dla rozwoju uczelni”.

Prof. dr hab. inż. Zbigniew Prusinkiewicz, twórca toruńskiej szkoły gleboznawstwa ekologicznego, zmarł 19 grudnia 2004 roku.

Sesja terenowa, wrzesień 1977.

Literatura;

1. Bednarek R., Pokojowska U.: 2005, *Profesor Zbigniew Prusinkiewicz – uczeń i nauczyciel (1923-2004)*, *Roczn. Glebozn.*, 60, 1/2, s.191-195.
2. https://pl.wikipedia.org/wiki/Zbigniew_Prusinkiewicz.

Wspomnienie

Jan Bender (1925–2016)

Mirosława Gilewska, UP Poznań

16 lutego 2016 roku zmarł w Poznaniu Pan prof. dr hab. Jan Bender. Pan Profesor urodził się w 1925 roku w Lutocinie woj. mazowieckiej. W 1951 roku ukończył studia na Wydziale Rolniczym Uniwersytetu Poznańskiego. Karierę naukową rozpoczął już w 1950 roku. Stopień naukowy doktora uzyskał w 1956 roku, doktora habilitowanego w 1966 roku, tytuł profesora nadzwyczajnego w 1978 roku, a w roku 1986 tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1950-1972 pracował w Katedrze Ogólnej Uprawy Roli i Roślin na Wydziale Rolniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, następnie Akademii Rolniczej. W 1957 roku założył w Zakładzie Doświadczalnym Brody, istniejące do chwili obecnej, doświadczenie polowe łączące aspekty klasycznego modelu nawozowego z uprawą roślin w płodozmianie i monokulturze obejmujące 11 kombinacji nawozowych.

We wrześniu 1972 roku prof. dr hab. Jan Bender podjął pracę w Instytucie Podstaw Inżynierii Środowiska PAN w Zabrzu i w ramach Instytutu zorganizował Stację Badawczą w Koninie, którą kierował do września 1990 roku. Problematyka badawcza związana była z kształtowaniem środowiska przyrodniczego w rejonie Konińsko-Tureckim. Na bazie Stacji Badawczej w 1990 roku na obecnym Wydziale Inżynierii Środowiska i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu powołana została Katedra Rekultywacji, której został kierownikiem i tę funkcję pełnił do przejścia na emeryturę we wrześniu roku 1995.

Dorobek naukowy prof. dr hab. Jana Bendera jest bogaty i wielokierunkowy. Był autorem wielu prac z agronomii, gleboznawstwa, górnictwa, a przede wszystkim rekultywacji gruntów zdegradowanych i zdewastowanych. Jest uznawany za jednego z współautorów dyscypliny naukowej – rekultywacji. Pracę badawczą prowadził w pełnym cyklu od założeń teoretycznych, poprzez doświad-

czenia polowe, analizy gruntów i roślin, opracowanie rozwiązań praktycznych i ich zastosowanie w praktyce rekultywacyjnej. Jest twórcą koncepcji biologicznej rekultywacji zwanej Koncepcją gatunków docelowych Bendera lub Modelem PAN.

Dzięki badaniom Pana Profesora na gruntach pogórnich Konińsko-Tureckiego Zagłębia Węgla Brunatnego, bezpośrednio na uformowaniu powierzchni (rekultywacji technicznej), uprawiana

jest pszenica ozima, rzepak, lucerna, a siedliska leśne tworzą dęby rodzime, jesiony, klony, buki. W ciągu 10 lat, skała macierzysta, którą jest grunt pogórnicy, przekształca się w glebę o budowie profilowej Ap-C. W 1978 roku na zwałowisku Pątnów założone zostało przez Pana Profesora pole doświadczalne. Jest to drugi przez Niego stworzony, cenny i unikatowy w skali kraju, a nawet Europy, obiekt badawczy i dydaktyczny. Na polu doświadczalnym badaniami ścisłymi objętych jest 30 kombinacji uprawowych i nawozowych. Od 36 lat śledzone są procesy glebotwórcze, plonowanie roślin w różnych warunkach agrotechnicznych.

Dorobek Pana Profesora obejmuje ponad 250 publikacji naukowych i ekspertyz. Według zasad koncepcji gatunków docelowych zrehabilitowanych zostało ponad 7000 ha gruntów pogórnich. Budowle górnicze, którymi są zwałowiska, uzyskały nowe funkcje i wartości. Jest to swoisty pomnik Pana Profesora, który jak podkreślał, z odrobiną sarkazmu, postawił sobie sam. W książce

„Biosfera, a cywilizacja, Europa synonim postępu” przedstawił własne refleksje dotyczące istnienia i stanu Biosfery. Zauważał w niej naganne zachowania Homo sapiens wobec Biosfery, lecz jednoznacznie podkreślał Jego umiejętności w likwidacji skutków tych zachowań i zdolności tworzenia rzeczy pięknych w wielu dziedzinach nauki i sztuki.

Wspomnienie

Saturnin Borowiec (1926–2016)

Joanna Podlasińska, ZUT Szczecin

W dniu 22 lutego 2016 r. zmarł w wieku 90 lat profesor Saturnin Borowiec. Pan prof. zw. dr hab. inż. Saturnin Borowiec urodził się 15.02.1926 r. w Weteranówce. W roku 1951 uzyskał tytuł magistra nauk agrotechnicznych, inżyniera leśnictwa w Uniwersytecie Poznańskim, a w 1956 r. inżyniera rolnictwa w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu. Całe swoje życie zawodowe związał z Akademią Rolniczą w Szczecinie. Pracę rozpoczął w 1.10.1954 r. w Katedrze Gleboznawstwa Wyższej Szkole Rolniczej w Szczecinie (później Akademii Rolniczej w Szczecinie, a obecnie ZUT w Szczecinie). Stopień naukowy kandydata nauk (=doktora) leśnych uzyskał w 1956 r., a w 1963 doktora habilitowanego. W 1964 r. został kierownikiem Zakładu Ekologii utworzonego w Katedrze Gleboznawstwa. W 1970 r. otrzymał tytuł naukowy i stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w 1976 r. – profesora zwyczajnego. Po utworzeniu Instytutu Gleboznawstwa i Melioracji, w latach 1970-1973, był kierownikiem Zespołu Ekologii, a w latach 1973-1983 – kierownikiem Zakładu Ekologii i Ochrony Środowiska oraz dyrektorem Instytutu Ekologii i Ochrony Środowiska. Od chwili powstania Katedry Ekologii i Ochrony Środowiska był jej kierownikiem w latach 1983-1994. W 1996 r. przeszedł na emeryturę, lecz prowadził dydaktykę do 2002 roku.

Profesor Saturnin Borowiec pozostawił po sobie bogaty dorobek naukowy. Jest autorem lub współautorem około 340 prac naukowo-badawczych. Pan Profesor był również promotorem 2 prac inżynierskich; 122 prac magisterskich; 5 prac doktorskich; recenzentem 42 rozpraw doktorskich; 26 rozpraw habilitacyjnych; wydał 9 opinii o dorobku nauk naukowym w związku z postępowaniem o nadanie tytułu profesora.

Główne kierunki badań prof. S. Borowca skierowane były na gleboznawstwo, ekologię i ochronę środowiska. Pracownicy Katedry pod kierunkiem Prof. dr hab. Saturnina Borowca, wprowadzili i rozpropagowali w Polsce metodę Ellenberga stosowaną do oceny stanu środowiska glebowego za pomocą roślinności segetalnej. Prof. dr hab. Saturnin Borowiec opracował i wprowadził nową

Profesor Jan Bender prowadził działalność dydaktyczną na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska, obecnie Inżynierii Środowiska i Gospodarki Przestrzennej, Wydziale Rolnictwa i Bioinżynierii.

Działal aktywnie w Polskim Towarzystwie Gleboznawczym, Polskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk. Był członkiem International Society of Soil Science. Za działalność naukową wyróżniony został Złotym Krzyżem Zasługi, Nagrodą Sekretarza Naukowego PAN, Honorową Szpadą Górnictwa, Medalem Świętej Barbary.

Profesor Jan Bender pozostanie w naszej pamięci jako człowiek odważny, energiczny i nietuzinkowy, o wysokim autorytecie naukowym. Długo będziemy wspominać ożywione dyskusje z Panem Profesorem prowadzone zawsze w aureoli dymu tytoniowego.

cechę syntetyczną zbiorowisk roślinnych – stopień zachwaszczenia rośliny uprawnej, która powstała jako wypadkowa klas stałości osiąganych przez chwasty i ich współczynnika pokrycia.

Prof. dr hab. Saturnin Borowiec był inicjatorem badań mających na celu ocenę stanu środowiska na obszarach objętych oddziaływaniem emisji przemysłowych (m.in. z Elektrowni "Dolna Odra" i Zakładów Chemicznych "Police"). Zakres wieloletnich badań (1977-2000) obejmował m.in. skład chemiczny wód opadowych,

cieków, gleb uprawnych i leśnych oraz wykorzystanie metod bioindykacyjnych do oceny skażenia atmosfery związkami siarki i fluoru (mchy, igły sosny, przyrosty drzew, warzywa, gladiole). Był konsultantem naukowym klasyfikacji i kartografii gleb w woj. szczecińskim i koszalińskim w latach 1955-1975.

Dzięki inicjatywie prof. S. Borowca utworzono nowy kierunek studiów Ochrona Środowiska na Wydziale Rolniczym.

Prof. S. Borowiec aktywnie działał w organizacjach naukowych PAN i towarzystwach naukowych. Był członkiem Komisji Nauk Leśnych (1960-1970), Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (1966-1978), Komitetu Ekologicznego (1975-1978 i 1994-1997), Sekcji Gleboznawstwa (1984-1987), Komitetu Inżynierii Środowiska (1990-1993) i Komitetu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej (1993-1999). Był aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (od 1952 r.). W latach 1965-1971 przewodniczył Koszalińskiemu Oddz. PTG, w latach 1975-1994 oddz. Szczecińskiemu PTG, a w latach 1975-1983 był członkiem Zarządu Głównego

PTG. Przez 20 lat aktywnie uczestniczył w Komitecie Redakcyjnym Roczników Gleboznawczych (1974-1994). Towarzystwo doceniając jego zasługi obdarzyło Go Tytułem Honorowego Członka PTG.

Najważniejsze nagrody i odznaczenia Prof. S. Borowca: pięć nagród Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki za osiągnięcia naukowe (1974, 1976, 1978, 1980, 1982), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1973), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1979), tytuł Zasłużony Nauczyciel PRL (1985) oraz Medal Zwycięstwa i Wolności (1945).

Nowości wydawnicze

GEOPEDOLOGY. AN INTEGRATION OF GEOMORPHOLOGY AND PEDOLOGY FOR SOIL AND LANDSCAPE STUDIES. Zinck, J.A., Metternicht, G., Bocco, G., Del Valle, H.F. (Eds.), 2016. Springer. ISBN 978-3-319-19158-4. Hardcover, 424 pp. First book presenting foundations, concepts, methods, techniques, and integrated applications of Geopedology for multi-scale landscape mapping and analysis. Offers a reliable mapping approach that provides salient soil and landscape information at scales appropriate for practical uses in agriculture, landscape management, land use planning, geohazard mapping. Of particular relevance for governments and agencies of developing countries in need of up-to-date soil information. Presents a broad sample of soil-geoform relationships under different environmental conditions. Written in a comprehensive way for advanced undergraduate and postgraduate students and faculties in scientific departments such as Soil Science, Earth Sciences and Geography, and Environmental Sciences, interested in the landscape-oriented approach of Geopedology.

THE SOILS OF THE USA. West, L.T., Singer, M.J., Hartemink, A.E. (Eds.) 2017. Springer. Hardcover: 164,49 Euro. This book provides an overview of the distribution, properties, and function of soils in the U.S., including Alaska, Hawaii, and its Caribbean territories. It discusses the history of soil surveys and pedological research in the U.S., and offers general descriptions of the country's climate, geology and geomorphology. For each Land Resource Region (LRR) – a geographic/ecological region of the country characterized by its own climate, geology, landscapes, soils, and agricultural practices – there is a chapter with details of the climate, geology, geomorphology, pre-settlement and current vegetation, and land use, as well as the distribution and properties of major soils including their genesis, classification, and management challenges. The final chapters address topics such as soils and humans, and the future challenges for soil science and soil surveys in the U.S. Maps of soil distribution, pedon descriptions, profile images, and tables of properties are included throughout the text.

SOIL HEALTH, SOIL BIOLOGY, SOILBORNE DISEASES AND SUSTAINABLE AGRICULTURE. A GUIDE. By Graham Stirling, Helen Hayden, Tony Pattison and Marcelle Stirling. March 2016 by CSIRO Publishing, 280 pages, colour photographs, illustrations, 245 × 170 mm, ISBN: 9781486303045, price paperback AU \$ 99.95. Our capacity to maintain world food production depends heavily on the thin layer of soil covering the Earth's surface. The health of this soil determines whether crops can grow successfully, whether a farm business is profitable and whether an enterprise is sustainable in the long term. Farmers are generally aware of the physical and chemical factors that limit the productivity of their soils but often do not recognise that soil microbes and the soil fauna play a major role in achieving healthy soils and healthy crops. This book provides readily understandable information about the bacteria, fungi, nematodes and other soil organisms that not only harm food crops but also help them take up water and nutrients and protect them from root diseases. Complete with illustrations and practical case studies, it provides growers and their consultants with holistic solutions for building an active and diverse soil biological community capable of improving soil structure, enhancing plant nutrient uptake and suppressing root pests and pathogens.

SOIL WATER MEASUREMENT: A PRACTICAL HANDBOOK. By J. David Cooper, March 2016 by Wiley-Blackwell, 368 pages, ISBN: 978-1-4051-7676-7, price hardcover £125.00 or €168.80. This book is written for all those involved in measurement of soil water phenomena, whether they be environmental scientists, field technicians, agronomists, meteorologists, hydrogeologists, foresters, physical geographers, civil or water engineers or students in these subjects. It contains a comprehensive description of all the major methods used for measurement of soil water content and

potential, solute concentration, transport and balance of water and solutes, including recharge to groundwater aquifers. The emphasis is firmly on techniques which can be applied in the field or on samples obtained from the field. The theory and practice of the workings of the main instruments and methods available is described, along with practical tips on surmounting some of the main difficulties and explanations of many commonly encountered jargon words.

ESSENTIAL SOIL PHYSICS. AN INTRODUCTION TO SOIL PROCESSES, FUNCTIONS, STRUCTURE AND MECHANICS. Robert Horton; Rainer Horn; Jörg Bachmann; Stephan Peth (editors). 2016 by Schweizerbart Science Publishers, 1st edition, based on the fourth, completely revised and extended German edition; 389 pages, 186 figures, 24 tables, ISBN 978-3-510-65288-4, price hardcover: 72.00 €. This textbook introduces the reader gently but comprehensively to soil physical processes. The authors discuss both the origin and dynamics of soil physical properties and functions – volume-mass relations of the solid, water and gas phases, grain and pore size distributions, permeability and storage capacity for water, gases and heat – and finally soil deformation and strength in relation to mechanical and hydraulic stresses resulting in structural changes through compaction, kneading, slaking and soil crusting. This book is valuable for researchers, upper-level undergraduate students, and graduate students of agronomy, soil science, horticulture, geo-sciences, environmental science, landscape architects and everybody interested in understanding the intricate physical processes which control and modify soil functions. Read more:

https://www.schweizerbart.de/publications/detail/isbn/9783510652884/Hartge_Horn_Essential_Soil_Physics_g

SOIL PHOSPHORUS. Edited by Rattan Lal, B. A. Stewart; August 2016 by CRC Press. 339 pages, 15 colour illus., 47 B/W illustrations, ISBN 9781482257847, price hardback: £89.00. Phosphorus is an essential plant nutrient, but global population growth has dramatically reduced the availability of phosphorus fertilizer resources. Despite this scarcity, there remain numerous problems associated with the excessive and inappropriate use of phosphorus leading to non-point source pollution and eutrophication of natural waters. Identifying appropriate systems for managing soil phosphorus and reducing the risks of eutrophication are needed to minimize the environmental risks. This book focuses on the availability and recycling of phosphorus; regulatory and policy issues of sustainable phosphorus use; and water quality management in agroecosystems pertaining to phosphorus. Read more: <https://www.routledge.com/Soil-Phosphorus/Lal-Stewart/p/book/9781482257847>

SOIL: THE LIFE SUPPORTING SKIN OF EARTH. K.V. Ragnarsdóttir and S.A. Banwart (eds.); January 2015, published as an eBook by the University of Sheffield, Sheffield (UK) and the University of Iceland, Reykjavík (Iceland). 50 pages, ISBN 978-0-9576890-2-2. This book was written as an output from the research project: SoilTrEC (Soil transformations in European catchments). Framework 7 Env.2009.2.1.2.1 Soil Processes and Modelling, Large-Scale Integrating Project, grant agreement number 244118. Target audience are school children from 11-18. Weblink: http://www.iuss.org/index.php?article_id=179

TRACE MATERIALS IN AIR, SOIL, AND WATER. Kendra R. Evans, Elizabeth S. Roberts-Kirchhoff, Mark A. Benvenuto, Katherine C. Lanigan, and Alexa Rihana-Abdallah (eds.), September 1, 2016 by Oxford University Press, 240 Pages, 62 line art; 16 halftones, 227×152mm, ISBN: 9780841231108, price hardcover: £97.00. The field of techniques for preparing, preconcentrating, quantitating, tracking, and remediating trace pollutants is vast. This volume is intended to be a diverse 'sampling' of such methods, each chapter representing one specific field of environmental chemis-

try analyses. The book is divided into three sections: air, soil and minerals, and water. The air section includes studies on airborne particulate matter and other pollutants present in trace levels. The soil and mineral section includes chapters on X-ray fluorescence spectroscopy, mercury-thiourea complex ion chromatography, and mercury speciation analyses. The water section of the book focuses on specific contaminants in water and addresses the existing and future remediation methods for metals in water.

CRISIS MANAGEMENT OF CHRONIC POLLUTION: CONTAMINATED SOIL AND HUMAN HEALTH. Magalie

Lesueur Jannoyer, Philippe Cattan, Thierry Woignier, Florence Clostre (editors), 2016 by CRC Press, – 290 Pages – 66 B/W Illustrations, ISBN 9781498737838, price hardback £ 121.00. This book deals with a long term pollution problem, generated by the former use of organochlorine pesticides. Through a case study of the chlordecone pollution in the French West Indies, the authors illustrate a global and systemic mobilization of research institutions and public services. This book gathers all the works that have been carried out over the last ten years or more and links them to decision makers' actions and stakeholders' expectations. This reference fills a gap in the literature on chronic pollution.

Nowe polskie publikacje gleboznawcze w czasopismach posiadających IF

Andrzejczyk T., Sewerniak P. 2016. Gleby i siedliska drzewostanów nasiennych dębu szypułkowego (*Quercus robur*) i dębu bezszypułkowego (*Q. petraea*) w Polsce. *Sylvan*, 160(8), 674-683.

Błońska, E., Lasota, J., Gruba, P. 2016. Effect of temperate forest tree species on soil dehydrogenase and urease activities in relation to other properties of soil derived from loess and glaciofluvial sand. *Ecological Research*, 31, 655.

Brevik E. C., Verrecchia E. P., Ryan J., Poch R. M., Crouvi O., Sauer D., Waroszewski J., Targulian V. 2015. The influence of Dan H. Yaalon: his impact on people. *Catena*, 146, 147-154.

Bojanowska M., Paszko, T., Jackowska I., Lipińska H. 2016. Some aspects of soil acidification in Poland based on Łódź Province. *Polish Journal of Environmental Studies* 25(2), 881-888.

Borzyzkowski J., Gworek B. 2016. Rtęć w glebach leśnych terenów uprzemysłowionych. *Przemysł Chemiczny*, 95, 352-356.

Bragoszewska P., Gworek B., Dmuchowski W., Gozdowski D., Baczewska A. 2016. Zanieczyszczenie środowiska metalami ciężkimi (Zn, Pb, Cd, Cr) na terenie miasta Jaworzno (woj. śląskie). *Przemysł Chemiczny*, 95, 358-362.

Chmiel S., Hałas S., Głowacki S., Sposób J., Maciejewska E., Trembaczowski A. 2016. Concentration of soil CO₂ as an indicator of the decalcification rate after liming treatment. *International Agrophysics* 30, 143-150.

Chomczynska M., Soldatov V., Wasag H., Turski M. 2016. Effect of ion exchange substrate on grass root development and cohesion of sandy soil. *International Agrophysics*, 30(3), 293.

Ciążela J., Siepak M. 2016. Environmental factors affecting soil metals near outlet roads in Poznań, Poland: impact of grain size, soil depth, and wind dispersal. *Environmental monitoring and assessment*, 188(6), 323-335.

Dębicka M., Kocowicz A., Weber J., Jamroz E. 2016. Organic matter effects on phosphorus sorption in sandy soils. *Archives of Agronomy and Soil Science*, 62, 6, 850-855.

Dębska B., Długosz J., Piotrowska-Długosz A., Banach-Szott M. 2016. The impact of a bio-fertilizer on the soil organic matter status and carbon sequestration—results from a field-scale study. *Journal of Soils and Sediments* 16, 2335-2343.

Dołęgowska S., Gałuszka A., Migaszewski Z. M. 2016. Heterogeneous areas—identification of outliers and calculation of soil

sampling uncertainty using the modified RANOVA method. *Environmental Monitoring and Assessment*, 188(10), 581.

Fabijańczyk P., Zawadzki J., Magiera T., Szuszkiewicz M. 2016. A methodology of integration of magnetometric and geochemical soil contamination measurements. *Geoderma*, 277, 51-60.

Fronczyk J., Sieczka A., Lech M., Radziemska M., Lechowicz Z. 2016. Transport of nitrogen compounds through subsoils in agricultural areas: column tests. *Polish Journal of Environmental Studies* 25(4), 1505-1514

Gajda A. M., Czyż E. A., Dexter A. R. 2016. Effects of long-term use of different farming systems on some physical, chemical and microbiological parameters of soil quality. *International Agrophysics* 30, 165-172.

Glina B., Bogacz A., Gulyas M., Zawieja B., Gajewski P., Kaczmarek Z. 2016. The effect of long-term forestry drainage on the current state of peatland soils: A case study from the Central Sudetes, SW Poland. *Mires and Peat* 18, 21.

Głąb T., Pużyńska K., Pużyński S., Palmowska J., Kowalik K. 2016. Effect of organic farming on a Stagnic Luvisol soil physical quality. *Geoderma* 282, 16-25.

Głąb T., Palmowska J., Zaleski T., Gondek K. 2016. Effect of biochar application on soil hydrological properties and physical quality of sandy soil. *Geoderma*, 281, 11-20.

Gondek K., Mierzwa-Hersztek M. 2016. Effect of low-temperature biochar derived from pig manure and poultry litter on mobile and organic matter-bound forms of Cu, Cd, Pb and Zn in sandy soil. *Soil Use and Management* 32, 357-367.

Jeske-Kaczanowska A., Gworek B. 2016. Porównanie metod ekstrakcji sekwencyjnej do identyfikacji frakcji pierwiastków śladowych (Cr, Ni, Pb, Cd) w glebach parków miejskich. *Przemysł Chemiczny*, 95, 412-419.

Joško I., Oleszczuk P., Skwarek E. 2016. The bioavailability and toxicity of ZnO and Ni nanoparticles and their bulk counterparts in different sediments. *Journal of Soils and Sediments* 16, 1798-1808.

Józefowska A., Woś B., Pietrzykowski M. 2016. Tree species and soil substrate effects on soil biota during early soil forming stages at afforested mine sites. *Applied Soil Ecology* 102: 70-79.

Kabała C., Muszyńska E., Gałka B., Łabuńska D., Mańczyńska P. 2016. Conversion of soil pH 1:2.5 KCl and 1:2.5 H₂O to 1:5 H₂O: conclusions for soil management, environmental

monitoring, and international soil databases. *Polish Journal of Environmental Studies* 25(2), 647-653.

Kandziora-Ciupa M., Ciepał R., Nadgórska-Socha A. 2016. Assessment of heavy metals contamination and enzymatic activity in pine forest soils under different levels of anthropogenic stress. *Polish Journal of Environmental Studies* 25(3), 1045-1051.

Kędzior, M., Zawadzki, J. 2016. Comparative study of soil moisture estimations from SMOS satellite mission, GLDAS database, and cosmic-ray neutrons measurements at COSMOS station in Eastern Poland. *Geoderma*, 283, 21-31.

Kiełbasa A., Krzemiń-Konieczka I., Sprynskyy M., Buszewski B. 2016. Certified reference materials for soils and bottom sediments containing polychlorinated biphenyls. *Water, Air, & Soil Pollution*, 227(9), 312.

Klimek B., Chodak M., Jaźwa M., Solak A., Tarasek A., Niklińska M. 2016. The relationship between soil bacteria substrate utilisation patterns and the vegetation structure in temperate forests. *European Journal of Forest Research*, 135(1), 179-189.

Klimek B., Sitarz A., Choczyński M., Niklińska M. 2016. The Effects of heavy metals and total petroleum hydrocarbons on soil bacterial activity and functional diversity in the Upper Silesia industrial region (Poland). *Water, Air, & Soil Pollution*, 227(8), 265.

Kobierski M., Malczyk P. 2016. Rtęć w glebach polettek łowieckich oraz otaczających je lasów. *Sylvan*, 160(5), 433-440.

Kosiorek M., Modrzewska B., Wyszowski M. 2016. Levels of selected trace elements in Scots pine (*Pinus sylvestris* L.), silver birch (*Betula pendula* L.), and Norway maple (*Acer platanoides* L.) in an urbanized environment. *Environmental Monitoring and Assessment*, 188(10), 598.

Kubiak K., Tkaczyk M., Małecka M., Sierota Z. 2016. Pine sawdust as stimulator of the microbial community in post-arable afforested soil. *Archives of Agronomy and Soil Science*, 1-15.

Kwapisz J., Gworek B., Graniewska M. 2016. Akumulacja i mobilność cynku w glebach Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. *Przemysł Chemiczny*, 95(3), 491-496.

Kwapisz J., Gworek B., Graniewska M., Bałtowski M. 2016. Wpływ przemysłu miedziowego na akumulację i mobilność miedzi w glebach. *Przemysł Chemiczny*, 95(3), 497-503.

Lasota J., Blonska E., Zwydka M. 2016. Soil conditions of spruce forest on limestone (*Polysticho-Piceetum*) in the upper part of the lower montane zone in the Tatra Mts. *Sylvan*, 160(5), 407-415.

Łabaz B., Kabała C., Bogacz A. 2016. Problemy diagnozy troficzności siedlisk leśnych na porolnych glebach aluwialnych. *Sylvan*, 160(8), 684-695.

Magiera T., Mendakiewicz M., Szuszkiewicz M., Jabłońska M., Chróst L. 2016. Technogenic magnetic particles in soils as evidence of historical mining and smelting activity: A case of the Brynica River Valley, Poland. *Science of The Total Environment* 566, 536-551.

Malinowska E. 2016. The effects of soil liming and sewage sludge application on dynamics of copper fractions and total copper concentration. *Environmental Monitoring and Assessment* 188, 597.

Malkiewicz M., Waroszewski J., Bojko O., Egli M., Kabała C. 2016. Holocene vegetation history and soil development reflected in the lake sediments of the Karkonosze Mountains (Poland). *The Holocene* 26, 890-905.

Mazurek R., Kowalska J., Gąsiorek M., Setlak M. 2016. Micromorphological and physico-chemical analyses of cultural layers in the urban soil of a medieval city—A case study from Krakow, Poland. *Catena*, 141, 73-84.

Mierzwa-Hersztek M., Gondek K., Baran A. 2016. Effect of poultry litter biochar on soil enzymatic activity, ecotoxicity and plant growth. *Applied Soil Ecology*, 105, 144-150.

Oleszczuk P., Kuśmierz M., Godlewska P., Kraska P., Pałysz E. 2016. The concentration and changes in freely dissolved polycyclic aromatic hydrocarbons in biochar-amended soil. *Environmental Pollution* 214, 748-755.

Olszowska G. 2016. Biochemiczna aktywność gleb różnych siedlisk leśnych. *Sylvan*, 160(8), 666-673.

Pająk M., Błońska E., Frąc M., Oszust K. 2016. Functional diversity and microbial activity of forest soils that are heavily contaminated by lead and zinc. *Water, Air, & Soil Pollution*, 227(9), 348.

Sewerniak P. 2016. Wpływ rzeźby terenu na bonitację i cechy wzrostowe drzewostanów sosnowych na wydmach Kotliny Toruńskiej. *Sylvan*, 160(8), 647-655.

Siwik-Ziomek A., Lemanowicz J., Koper J. 2016. Sulphur and phosphorus content as well as the activity of hydrolases in soil fertilised with macroelements. *J. Elem.*, 21(3): 847 - 858

Siwik-Ziomek A., Lemanowicz J., Koper J. 2016. Arylsulphatase activity and sulphate content in relation to crop rotation and fertilization of soil. *International Agrophysics* 30, 3, 293-300.

Skic K., Boguta P., Sokołowska Z. 2016. Analysis of the sorption properties of different soils using water vapour adsorption and potentiometric titration methods. *International Agrophysics*, 30(3), 369-374.

Sowiński J., Kabała C., Karczewska A., Szydełko-Rabska E., Gałka B. 2016. Content of mineral nitrogen in sandy soils after an application of slow-release fertilizers in sweet sorghum cultivation. *J. Elem.* 21(4): 1127 – 1139.

Stefaniuk M., Oleszczuk P. 2016. Addition of biochar to sewage sludge decreases freely dissolved PAHs content and toxicity of sewage sludge-amended soil. *Environmental Pollution* 218, 242-251.

Stępień M., Gozdowski D., Samborski S., Dobers E. S., Szatyłowicz J., Chormański J. 2016. Validation of topsoil texture derived from agricultural soil maps by current dense soil sampling. *Journal of Plant Nutrition and Soil Science* 179, 618-629.

Szejba D., Papierowska E., Cymes I., Bańkowska A. 2016. Nitrate nitrogen and phosphate concentrations in drainflow: An example of clay soil. *J. Elem.*, 21(3): 899 - 913

Szuszkiewicz M., Łukasik A., Magiera T., Mendakiewicz M. 2016. Combination of geo-pedo-and technogenic magnetic and geochemical signals in soil profiles—Diversification and its interpretation: A new approach. *Environmental Pollution*, 214, 464-477.

Ulén B., Pietrzak S., Ramnerö B., Strand L. 2016. Agricultural soil acidity and phosphorus leaching risk at farm level in two focus areas. *Acta Agriculturae Scandinavica, Section B—Soil & Plant Science* 66, 4, 359-368.

Walkiewicz A., Bulak P., Brzezińska M., Wnuk E., Bieganski A. 2016. Methane oxidation in heavy metal contaminated Mollic Gleysol under oxic and hypoxic conditions. *Environmental Pollution*, 213, 403-411.

Wilczewski E., Szczepanek M., Piotrowska-Długosz A. 2016. Content of magnesium in soil and plants as affected by green manure. *Polish Journal of Environmental Studies*, 25(2), 835-842.

Wiszniewska A., Hanus-Fajerska E., Muszyńska E., Ciar-kowska K. 2016. Natural Organic Amendments for Improved Phy-toremediation of Polluted Soils: A Review of Recent Progress. *Pedo-sphere*, 26(1), 1-12.

Wolińska, A., Kuźniar, A., Szafranek-Nakonieczna, A., Ja-strzębska, N., Roguska, E., Stępniewska, Z. (2016). Biological Activity of Autochthonic Bacterial Community in Oil-Contaminated Soil. *Water, Air, & Soil Pollution*, 227(5), 130.

Wolińska A., Szafranek-Nakonieczna, A., Zielenkiewicz, U., Tomczyk-Żak, K., Banach A., Błaszczyk M., Stępniewska Z. 2016. Quantified characterization of soil biological activity under crop cultivation. *Journal of Advances in Biology* 8 (3), 1655-1665.

Wołejko, E., Wydro, U., Łoboda, T. 2016. The ways to in-crease efficiency of soil bioremediation. *Ecological Chemistry and Engineering S*, 23(1), 155-174.

Zaborowska, M., Kucharski, J., Wyszowska, J. 2016. Biolog-ical activity of soil contaminated with cobalt, tin, and molybdenum. *Environmental Monitoring and Assessment*, 188(7), 398.

Zawadzki, J., Kędzior, M. 2016. Soil moisture variability over Odra watershed: Comparison between SMOS and GLDAS data. *International Journal of Applied Earth Observation and Geoinfor-mation*, 45, 110-124.

Zawadzki J., Szuszkiewicz M., Fabijańczyk P., Magiera T. 2016. Geostatistical discrimination between different sources of soil pollutants using a magneto-geochemical data set. *Chemosphere*, 164, 668-676.

Zielińska A., Oleszczuk P. 2016. Bioavailability and bioaccessi-bility of polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs) in historically contaminated soils after lab incubation with sewage sludge-derived biochars. *Chemosphere*, 163, 480-489.

Zieliński P., Sokołowski R. J., Woronko B., Fedorowicz S., Jankowski M., Standzikowski K. 2015. Sandy deposition in a small dry valley in the periglacial zone of the Last Glacial Maximum: A case study from the Józefów site, SE Poland. *Quaternary International* 399, 58-71.

Kalendarium konferencyjne

(Kolorem czarnym oznaczono konferencje zagraniczne, kolorem fioletowym – sympozja odbywające się w Polsce)

2016

**Ogólnopolskie seminarium naukowe
ROLA I MIEJSCE NAUK O GLEBIE
W NAUKACH PRZYRODNICZYCH**
połączone z jubileuszem 70-lecia Stanisławy Strączyńskiej
23-25.10.2016, Wrocław
http://www.org.up.wroc.pl/igosr/seminarium_2016.html

**International Scientific Conference
LONG-TERM AGROECOSYSTEM SUSTAINABILITY
AGROECO 2016**
4-6.10.2016, Kowno, Litwa
<http://agroeco.asu.lt/>

**15th International Conference on
SOIL MICROMORPHOLOGY**
27.11-05.12.2016 Mexico city, Mexico
<http://www.icsm.igeologia.unam.mx/>

**5th International
SOIL CLASSIFICATION CONGRESS**
01-07.12.2016 Bloemfontein, South Africa
w tym:
01-04.12.2016 **workshop terenowy grupy roboczej WRB na trasie**
Pretoria-Bloemfontein
05-07.12.2016 właściwa konferencja w Bloemfontein
<http://scc16.co.za/>

**2nd Global Soil Security Conference
MORE SCIENCE-SOCIETY INTERFACES
FOR A GLOBAL SOIL SECURITY**
5-6.12.2016, Paris
<https://gssparisen.wordpress.com/>

2017

**International Conference
FRONTIERS OF POTASSIUM**
25-27.01.2017, Rome, Italy
<https://kfrontiers.org/>

**Intersol 2017
THE EUROPE OF POLLUTED SITES AND SOILS:
BLOCKAGES AND SUCCESSES**
14-16.03.2017, Lyon, France
<http://www.intersol.fr/>

**SOIL EROSION MODELLING
Workshop 2017**
20-22.03.2017, Ispra, Italy
Contact: panos.panagos@jrc.ec.europa.eu

**ISSPA 2017
15th International Symposium Soil and Plant Analysis
'THE ROLES OF SOIL, PLANT, WATER
AND WASTE ANALYSES IN FOOD SECURITY
AND ENVIRONMENTAL QUALITY'**
14-18.05.2017, Nanjing, China
<http://isspa2017.csp.escience.cn/dct/page/1>

**Dresden Nexus Conference
SOIL – WATER – WASTES:
MONITORING AND IMPLEMENTATION**
17-19.05.2017 Dresden, Germany
UN University FLORES, TU Dresden
<http://www.dresden-nexus-conference.org/>

**1st World Conference
on Soil and Water Conservation under Global Change
CONSOWA 2017**
12-16.06.2017 Lleida, Spain

**14th International Conference
on Sustainable Use and Management of Soil, Sediment
and Water Resources**

AQUACONSOIL 2017

26–30.06.2017, Lyon, France
<http://www.aquaconsoil.org/>

3rd International Conference

**FEN PEATLANDS AFTER DRAINAGE -
 - ORGANIC SOILS IN MOUNTAIN LANDSCAPE**

10-14.07.2017, Kudowa Zdrój
 kontakt: gлина@up.poznan.pl

**14th International Conference on the Biogeochemistry
 of Trace Elements**

(ICOBTE)

16-20.07.2017, Zurich, Switzerland
<http://icobte2017.ch/index.php>

2ND GLOBAL SOIL BIODIVERSITY CONFERENCE

15-21.10.2017, Nanjing, China
<https://globalsoilbiodiversity.org/>

2018

21st WORLD CONGRESS OF SOIL SCIENCE

12-17.08.2018, Rio de Janeiro, Brazil
<http://www.21wcso.org/>

CZARNA ZIEMIA

Pismo Informacyjne
 Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego

Redakcja:

Cezary Kabala, cezary.kabala@up.wroc.pl
 Marek Drewnik, m.drewnik@geo.uj.edu.pl

Bezpośrednich uczestników zdarzeń
 zachęcamy do bieżącego nadsyłania informacji
 o konferencjach, awansach, publikacjach itd.